

Datum: 30. 7. 2007.

(prilog 1)

COBISS/OPAC, V5.0**Dopune i promjene**

U programsku opremu COBISS/OPAC, V5.0 uključili smo slijedeće dopune i promjene, koje su rezultat projekata "Naručivanje građe preko COBISS/OPAC-a" i "Usluge elektronskog obavještanja":

1. Nova ikona "moja biblioteka"

Umjesto ikone "pozajmica, produženje" uključili smo ikonu "moja biblioteka". Funkcije koje nađemo ispod te ikone jesu:

- pregled pozajmljene građe i mogućnost produženja roka pozajmice; pregled rezervirane građe i mogućnost otkazivanja rezervacija
- dostava narudžbi za međubibliotečku pozajmicu; pregled otvorenih narudžbi i mogućnost otkazivanja narudžbi ili produženja roka pozajmice; pregled zaključenih narudžbi
- pregled dugova i ograničenja
- promjena lozinke
- postavljanja za elektronsko obavještanje.

2. Dostava narudžbi za međubibliotečku pozajmicu

Narudžbe za međubibliotečku pozajmicu mogu preko COBISS/OPAC-a dostavljati članovi onih biblioteka koje:

- upotrebljavaju programsku opremu COBISS3/Međubibliotečka pozajmica
- svojim članovima nude usluge međubibliotečke pozajmice preko COBISS/OPAC-a.

Za dostavu narudžbi za međubibliotečku pozajmicu preko COBISS/OPAC-a član mora imati odgovarajuću dozvolu biblioteke (ne smije biti postavljeno ograničenje kod člana). Moguće je slanje narudžbi za pozajmicu građe i kupovinu kopija članaka, priloga, standarda itd.

Član najprije potraži zapis za građu koju želi naručiti. Može tražiti u uzajamnoj ili lokalnoj bazi podataka.

Pošto član zapis nađe, može pripremiti narudžbu (dugme **narudžba za međubibl. pozajmicu**), pri čemu se podaci o građi prenesu u obrazac za narudžbu. Nakon klika na dugme **narudžba za međubibl. pozajmicu** član se mora najprije prijaviti (izabere biblioteku u koju je učlanjen te unese broj članske karte i lozinku koju je dobio u biblioteci).

Ako član zapis za građu ne nađe, nakon klika na ikonu "moja biblioteka" (link **Međubibliotečka pozajmica** ili **Naručivanje građe**) izabere jedan od slijedećih obrazaca i u njega upiše što više podataka o građi:

Pozajmica

- monografska publikacija, npr. knjiga, zbornik, CD, DVD ...
- serijska publikacija, npr. časopis, novine ...

Kupovina kopije

- sastavni dio monografske publikacije
- članak u serijskoj publikaciji
- standard
- patent.

3. Pregled otvorenih narudžbi za međubibliotečku pozajmicu te mogućnost otkazivanja narudžbi i produženja roka pozajmice

U spisku **naručene građe** nalaze se sve narudžbe za koje član još nije primio građu. Član može zamoliti otkazivanje pojedine narudžbe tako da klikne okvir za potvrđivanje uz narudžbu i zatim dugme **Želim otkazati**. Moguće je otkazati samo narudžbe koje su u postupku međubibliotečke pozajmice obrađene do te mjere da je otkazivanje još moguće, tj. narudžbe s jednim od slijedećih statusa:

- *narudžba primljena* (otkazivanje se izvede odmah, ako je narudžba bila poslata preko COBISS/OPAC-a, inače ju mora odobriti biblioteka)
- *narudžba odobrena* (otkazivanje mora odobriti biblioteka)
- *naručeno kod dobavljača* (otkazivanje mora odobriti biblioteka).

Sve dok zahtjev nije odobren ili odbijen, uz narudžbu je ispisana odgovarajuća poruka. Ako otkazivanje nije odobreno, također se ispiše odgovarajuća poruka. Ako je otkazivanje odobreno, narudžba se prenese u spisak nerealiziranih narudžbi kod zaključenih narudžbi.

U spisku **pozajmljene građe** nalaze se sve narudžbe za koje je član već primio građu. Član može zamoliti produženje roka pozajmice tako da klikne okvir za potvrđivanje narudžbi i zatim dugme **Želim produžiti**. Sve dok zahtjev nije odobren ili odbijen, uz narudžbu je ispisana odgovarajuća poruka. Ako produženje roka pozajmice nije odobreno, također se

ispiše odgovarajuća poruka. Ako je produženje roka pozajmice odobreno, promijeni se rok vraćanja.

4. Pregled zaključenih narudžbi

U spisku **nerealiziranih narudžbi** nalaze se narudžbe koje je član otkazao, narudžbe koje je bibliotekar odbio te narudžbe koje iz bilokojeg razloga nisu bile realizirane. Razlog za odbijanje ili nerealizaciju vidljiv je iz napomena.

U spisku **realiziranih narudžbi** nalaze se narudžbe za koje je član primio građu i koju je u slučaju pozajmice takođe vratio.

5. Usluge elektronskog obavještavanja

Usluga obavještavanja SMS-porukama zasad je na raspolaganju samo u sistemu COBISS.SI.

Biblioteka može svojim članovima ponuditi mogućnost primanja različitih obavještenja na njihove e-adrese i/ili SMS-adrese.

Uslovi

- Biblioteka mora ponuditi svojim članovima mogućnost prijave na elektronsko obavještavanje.
- Prije prijave na elektronsko obavještavanje član mora dostaviti biblioteci e-adresu i/ili SMS-adresu na koju želi primati obavještenja. Elektronsku adresu član može unijeti ili promijeniti nakon klika na link **Promjena e-adrese**, a broj mobilnog telefona nakon klika na link **Promjena SMS-adrese**.

Vrste obavještenja

Član može birati između onih obavještenja koje biblioteka omogućuje.

- Obavještenje o isteku rezervacije
Prilikom isteka važenja rezervacije biblioteka može brisati rezervaciju i u tom slučaju članu pošalje obavještenje.
- Obavještenje o prispjeloj rezerviranoj građi
Prilikom prispjeća građe koja je bila kod rezervacije pozajmljena, biblioteka može poslati članu obavještenje o tome da rezervirana građa čeka na njega.
- Obavještenje o skorom isteku roka pozajmice
Prije isteka roka pozajmice kod građe koju je član pozajmio, biblioteka mu može poslati obavještenje. Koliko će dana prije isteka roka pozajmice član dobiti to obavještenje, ovisno je od pojedine biblioteke (podrazumijevaju se 3 dana). Rok pozajmice član može produžiti preko COBISS/OPAC-a, sve dok ne istekne.
- Obavještenje o skorij opomeni
Nakon isteka roka pozajmice biblioteka može članu poslati obavještenje da će narednih dana primiti opomenu ako građu prije ne vrati. Koliko će dana prije

prijema opomene član dobiti to obavještenje, ovisno je od pojedine biblioteke (podrazumijevaju se 3 dana).

- Obavještenje o isteku članstva

Prije isteka članstva biblioteka može članu poslati obavještenje da će mu sa određenim danom isteći članstvo. Koliko će dana prije isteka članstva član dobiti to obavještenje, ovisno je od pojedine biblioteke (podrazumijeva se 0 dana).

- Opća obavještenja biblioteke

Biblioteka može članu poslati različita obavještenja u vezi s poslovanjem, priredbama (npr. izložbe) isl.

6. Mogućnost otkazivanja rezervacija

Otkazivanje rezervacija preko COBISS/OPAC-a je moguće samo u bibliotekama koje svojim članovima nude tu uslugu.

U spisku rezervirane građe član može otkazati rezervaciju građe:

- koja je trenutno pozajmljena drugom članu (član je u redu za čekanje)
- koja već čeka na člana u biblioteci.

7. Ispis trenutnog mjesta u redu za čekanju za rezerviranu građu

U spisku rezervirane građe u stupcu "Status rezervacije" ispiše se trenutno mjesto u redu za čekanje.

8. Mogućnost pregleda nepodmirenih potraživanja i ograničenja

Ako član ne može produžiti rok pozajmice ili rezervirati građu, vjerovatno su razlog nepodmirena potraživanja ili neka druga ograničenja, koja može pogledati nakon klika na link **Dugovi i ograničenja**:

- Spisak nepodmirenih obaveza

To su novčane obaveze člana prema biblioteci, koje još nije podmirio. Ako ima pozajmljenu građu, kojoj je rok pozajmice već istekao, ispiše se također i iznos trenutnog kašnjenja (tj. kašnjenja koje bi morao plaćati danas ukoliko bi danas tu građu vratio).

- Posebna ograničenja

To su ograničenja koja je biblioteka postavila članu iz različitih razloga. S obzirom na vrstu ograničenja, određene usluge koje biblioteka nudi na web COBISS/OPAC-u su nedostupne. Na primjer, ako član ima postavljeno ograničenje "onemogućena pozajmica", ne može produžiti rok pozajmice ili rezervirati građu. Ograničenje "izgubljena članska karta" je informativnog karaktera i ne utječe na mogućnost upotrebe web usluga biblioteke.

- Opća ograničenja

To su ograničenja koja je biblioteka postavila s obzirom na interna pravila poslovanja:

- maksimalni broj pozajmljenih primjeraka van biblioteke
- maksimalni broj pozajmljenih primjeraka u čitaonicu
- maksimalni broj rezervacija
- broj mogućih produženja roka pozajmice kod pojedinog primjerka (ako je broj mogućih produženja npr. 2, a rok pozajmice i rok produženja 1 mjesec, to znači da je zadnji rok vraćanja 3 mjeseca od datuma pozajmice i do tada rok pozajmice možemo produživati, naravno, ako ne postoje druga ograničenja).

9. Mogućnost promjene lozinke za dostup do Moje biblioteke

Član može početnu lozinku koju su mu dodijelili u biblioteci da promijeni. Lozinka ne smije biti prekratka i ne smije sadržavati šumnike ili neke druge posebne znakove. Ako član lozinku zaboravi, mora se obratiti biblioteci da mu dodijeli novu početnu lozinku.

Programskom opremom COBISS/OPAC, V5.0, oblikovno je i funkcionalno unificirana strana za izbor biblioteke ili baze podataka. Ta strana je sada preoblikovana također i u sistemima COBISS.MK, COBISS.CG i COBISS.BH, i to:

- biblioteke su razvrstane prema vrstama biblioteka: nacionalna biblioteka, univerzitetske i visokoškolske biblioteke, specijalne, narodne i školske biblioteke
- nakon klika na geografsku kartu države ispiše se veća interaktivna geografska karta države; klikom na određeno mjesto ispiše se abecedni spisak biblioteka sa sjedištem u tom mjestu
- nakon klika na broj biblioteka ispod geografske karte države ispiše se abecedni spisak svih biblioteka u sistemu
- biblioteke je moguće potražiti tako da u prozor za pretraživanje ispod geografske karte države upišemo ime, akronim ili siglu biblioteke.

Pripremio:

Mag. Mitja Debeljak, s.r.